

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ  
ДНУ «ІНСТИТУТ МОДЕРНІЗАЦІЇ ЗМІСТУ ОСВІТИ»  
ДУ «НАУКОВО-МЕТОДИЧНИЙ ЦЕНТР  
ВИЩОЇ ТА ФАХОВОЇ ПЕРЕДВИЩОЇ ОСВІТИ»  
ВСЕУКРАЇНЬСЬКА СПІЛКА ГОЛІВ ОБЛАСНИХ МЕТОДИЧНИХ  
ОБ'ЄДНАНЬ ВИКЛАДАЧІВ УКРАЇНСЬКОЇ ФІЛОЛОГІЇ ЗАКЛАДІВ  
ФАХОВОЇ ПЕРЕДВИЩОЇ ОСВІТИ ТА ПРОВІДНИХ ФАХІВЦІВ ГАЛУЗІ  
ДЕПАРТАМЕНТ ОСВІТИ І НАУКИ  
РІВНЕНСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ ДЕРЖАВНОЇ АДМІНІСТРАЦІЇ  
ДЕПАРТАМЕНТ ОСВІТИ І НАУКИ  
ЧЕРНІВЕЦЬКОЇ ОБЛАСНОЇ ДЕРЖАВНОЇ АДМІНІСТРАЦІЇ  
РАДА ДИРЕКТОРІВ ЗАКЛАДІВ  
ФАХОВОЇ ПЕРЕДВИЩОЇ ОСВІТИ РІВНЕНСЬКОЇ ОБЛАСТІ  
РІВНЕНСЬКИЙ ОБЛАСНИЙ ІНСТИТУТ  
ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ  
ВП «РІВНЕНСЬКИЙ ТЕХНІЧНИЙ ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ НУВГП»  
ЧЕРНІВЕЦЬКИЙ ІНДУСТРІАЛЬНИЙ ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ



## НОВИЙ НАУКОВО-ОСВІТНІЙ ПРОСТІР З ОГЛЯДУ ПІДВИЩЕННЯ ЯКОСТІ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ У ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ТА ФАХОВОЇ ПЕРЕДВИЩОЇ ОСВІТИ

Матеріали  
Всеукраїнської науково-практичної  
конференції з міжнародною участю

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ  
ДНУ «ІНСТИТУТ МОДЕРНІЗАЦІЇ ЗМІСТУ ОСВІТИ»  
ДУ «НАУКОВО-МЕТОДИЧНИЙ ЦЕНТР  
ВИЩОЇ ТА ФАХОВОЇ ПЕРЕДВИЩОЇ ОСВІТИ»  
ВСЕУКРАЇНСЬКА СПІЛКА ГОЛІВ ОБЛАСНИХ МЕТОДИЧНИХ ОБ'ЄДНАНЬ  
ВИКЛАДАЧІВ УКРАЇНСЬКОЇ ФІЛОЛОГІЇ ЗАКЛАДІВ  
ФАХОВОЇ ПЕРЕДВИЩОЇ ОСВІТИ ТА ПРОВІДНИХ ФАХІВЦІВ ГАЛУЗИ  
ДЕПАРТАМЕНТ ОСВІТИ І НАУКИ  
РІВНЕНСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ ДЕРЖАВНОЇ АДМІНІСТРАЦІЇ  
ДЕПАРТАМЕНТ ОСВІТИ І НАУКИ  
ЧЕРНІВЕЦЬКОЇ ОБЛАСНОЇ ДЕРЖАВНОЇ АДМІНІСТРАЦІЇ  
РАДА ДИРЕКТОРІВ ЗАКЛАДІВ  
ФАХОВОЇ ПЕРЕДВИЩОЇ ОСВІТИ РІВНЕНСЬКОЇ ОБЛАСТІ  
РІВНЕНСЬКИЙ ОБЛАСНИЙ ІНСТИТУТ  
ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ  
ВСП «РІВНЕНСЬКИЙ ТЕХНІЧНИЙ ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ НУВГП»  
ЧЕРНІВЕЦЬКИЙ ІНДУСТРІАЛЬНИЙ ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ



## НОВИЙ НАУКОВО-ОСВІТНІЙ ПРОСТІР З ОГЛЯДУ ПІДВИЩЕННЯ ЯКОСТІ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ У ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ТА ФАХОВОЇ ПЕРЕДВИЩОЇ ОСВІТИ

Матеріали

Всеукраїнської науково-практичної конференції з  
міжнародною участю

*Перелік наукових конференцій з проблем вищої освіти і науки у 2022 році  
(Лист ДНУ «Інститут модернізації змісту освіти» Міністерства  
освіти і науки України від 06.09.2021 р. №22.1/10-2018)*

*Рівне-Чернівці  
16.03.2023*



Науково-практична конференція з міжнародною участю проводиться в межах Всеукраїнської наради голів обласних методичних об'єднань викладачів української філології закладів фахової передвищої освіти та провідних фахівців галузі відповідно до Листа Міністерства освіти і науки України, ДНУ «Інститут модернізації змісту освіти» від 06.09.2021 р. №22.1/10-2018.

Рекомендовано методичною радою Відокремленого структурного підрозділу «Рівненський технічний фаховий коледж Національного університету водного господарства та природокористування» (протокол №3 від 25.05.2023).

#### РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:

**Юрій САФОНОВ** – заступник директора ДНУ «Інститут модернізації змісту освіти», доктор економічних наук, професор, заслужений працівник освіти України, заслужений діяч науки і техніки.

**Микола ХОМЕНКО** – заступник директора ДУ «Науково-методичний центр вищої та фахової передвищої освіти», кандидат педагогічних наук.

**Тетяна АНТОНЮК** – голова Всеукраїнської спілки обласних (міських) методичних об'єднань викладачів української філології закладів фахової передвищої освіти та провідних фахівців галузі, заслужений працівник освіти України, викладач-методист Чернівецького індустріального фахового коледжу.

**Іван ХОМ'ЯК** – доктор педагогічних наук, професор катедри української мови та літератури Національного університету «Острозька академія», академік Академії наук вищої школи України.

**Олена КУЛЬБАБСЬКА** – доктор філологічних наук, професор катедри сучасної української мови Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича.

**Олена МАЛЕНКО** – доктор філологічних наук, професор, завідувач катедри українознавства і лінгводидактики Харківського національного педагогічного університету імені Г.С. Сковороди.

**Олена ЗЕЛІНСЬКА** – голова ОМО викладачів української мови та літератури закладів фахової передвищої освіти Рівненської області, викладач-методист ВСП «Рівненський технічний фаховий коледж НУВГП».

**Алла КАБАНЕНКО** – викладач-методист ВСП «Київський фаховий коледж комп'ютерних технологій та економіки Національного авіаційного університету».

**Новий науково-освітній простір з огляду підвищення якості підготовки фахівців у закладах вищої та фахової передвищої освіти:** Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю (Рівне – Чернівці, 16 березня 2023 р. 302 с.).

Збірник містить тези учасників Всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю, запланованої в межах Всеукраїнської наради голів обласних методичних об'єднань викладачів української філології закладів фахової передвищої освіти та провідних фахівців галузі, що відбулася 16 березня 2023 р. на базі Відокремленого структурного підрозділу «Рівненський технічний фаховий коледж Національного університету водного господарства та природокористування».

Збірник розрахований на вчених, викладачів, здобувачів вищої освіти й широкий читачський загал.

Автори несуть повну відповідальність за достовірність викладу матеріалів тез.

## ЗМІСТ

<b>1. ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ КОМІТЕТ</b>	<b>15</b>
<b>2. РОБОЧИЙ ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ КОМІТЕТ</b>	<b>16</b>
<b>3. НАРАДА ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ СПІЛКИ ГОЛІВ ОБЛАСНИХ МЕТОДИЧНИХ ОБ'ЄДНАНЬ ВИКЛАДАЧІВ УКРАЇНСЬКОЇ ФІЛОЛОГІЇ ЗАКЛАДІВ ФАХОВОЇ ПЕРЕДВИЩОЇ ОСВІТИ ТА ПРОВІДНИХ ФАХІВЦІВ ГАЛУЗІ</b>	<b>17</b>
<b>Тетяна АНТОНЮК</b>	<b>18</b>
ЗВІТ ПРО РОБОТУ ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ СПІЛКИ ГОЛІВ ОБЛАСНИХ МЕТОДИЧНИХ ОБ'ЄДНАНЬ ВИКЛАДАЧІВ УКРАЇНСЬКОЇ ФІЛОЛОГІЇ ЗАКЛАДІВ ФАХОВОЇ ПЕРЕДВИЩОЇ ОСВІТИ ТА ПРОВІДНИХ ФАХІВЦІВ ГАЛУЗІ	
<b>4. ПЛЕНАРНЕ ЗАСІДАННЯ</b>	
<b>Микола ХОМЕНКО</b>	<b>21</b>
ФАХОВА ПЕРЕДВИЩА ОСВІТА. ГАРМОНІЗАЦІЯ РИНКУ ОСВІТЯНСЬКИХ ПОСЛУГ ТА РИНКУ ПРАЦІ	
<b>Наталія СОВТИС</b>	<b>27</b>
УКРАЇНСЬКО-ПОЛЬСЬКІ ЛІНГВОКУЛЬТУРНІ ВПЛИВИ	
<b>Іван ХОМ'ЯК</b>	<b>32</b>
НЕВЕРБАЛЬНІ ЗАСОБИ МОВЛЕННЯ В АСПЕКТІ ПЕДАГОГІЧНОГО ДИСКУРСУ	
<b>Олена МАЛЕНКО</b>	<b>34</b>
ГНУЧКІ НАВИЧКИ (SOFT SKILLS) У СИСТЕМІ КОМПЕТЕНТІСНО ОРІЄНТОВАНОЇ ВИЩОЇ/ФАХОВОЇ ПЕРЕДВИЩОЇ ОСВІТИ.	
<b>Світлана ЛЕНСЬКА</b>	<b>38</b>
ЗАХОДИ З РОБОТИ АКАДЕМІЧНО ДОБРОЧЕСНОГО СЕРЕДОВИЩА В ПНПУ ІМЕНІ В.Г. КОРОЛЕНКА	
<b>Ірина КОЧАН</b>	<b>41</b>
ФЕМІНІТИВИ У ФАХОВОМУ МОВЛЕННІ	
<b>Фелікс ШТЕЙНБУК, Юлія ГОРДІЄНКО</b>	<b>45</b>
ЛІТЕРАТУРА І ВІЙНА: ОСВІТНІЙ КОНТЕКСТ	
<b>Олена КУЛЬБАБСЬКА</b>	<b>48</b>
ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАЛЬНО-ПІЗНАВАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ МАГІСТРАНТІВ- ФІЛОЛОГІВ: ЛИШЕ ЗАСІБ ДЛЯ ВИМІРЮВАННЯ РІВНЯ УСПІШНОСТІ?	
<b>Ніна ДАНИЛЮК</b>	<b>52</b>
СУЧАСНІ ВИМОГИ ДО УСНОГО МОВЛЕННЯ ЯК СКЛАДНИКА ПРОФЕСІЙНОЇ МАЙСТЕРНОСТІ	

<b>Ольга ДЕРКАЧОВА</b>	55
ФОРМУВАННЯ ІНКЛЮЗИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ВЧИТЕЛІВ ПІД ЧАС ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ «ЛІТЕРАТУРА ТА ІНКЛЮЗІЯ»	
<b>Тетяна КОСМЕДА</b>	58
НОВА СВІДОМІСТЬ «ПАНДЕМІЧНОЇ ЕПОХИ»: ТРАНСФОРМАЦІЯ КОМУНІКАЦІЇ І МОВОМИСЛЕННЯ	
<b>Валентина ВІТЮК</b>	62
ПРАВОПИСНЕ ПОРТФОЛІО ЯК ІНДИКАТОР ІНДИВІДУАЛЬНОЇ ТРАЄКТОРІЇ ВДОСКОНАЛЕННЯ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МОВНОЇ ОСОБИСТОСТІ	
<b>Наталія ШУЛЬЖУК</b>	68
ЕМОЦІЙНО-ЦІННІСНИЙ ПІДХІД ДО ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ВЧИТЕЛЯ-ФІЛОЛОГА	
<b>Олена МУСЛІЄНКО</b>	74
ІНТЕГРОВАННИЙ КУРС МОВИ І ЛІТЕРАТУРИ: ПЕРСПЕКТИВИ, ВИКЛИКИ, ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ	
<b>Віталій МАКСИМЧУК</b>	78
ВЕБРЕДАГУВАННЯ В СИСТЕМІ ПІДГОТОВКИ СУЧАСНОГО ФІЛОЛОГА	

## **СЕКЦІЯ 1. СИСТЕМНИЙ ПІДХІД ЯК СКЛАДОВА ОСВІТНЬОЇ ІННОВАТИКИ**

<b>Євгенія МАРКОВА, Кетеван КАРДАВА</b>	81
МЕХАНІЗМ ФОРМУВАННЯ СИСТЕМНОГО ПІДХОДУ ДО НЕФОРМАЛЬНОЇ МОДЕЛІ НАВЧАННЯ	
<b>Ірина МИХАЙЛЕНКО</b>	83
ВИКОРИСТАННЯ МОБІЛЬНИХ ДОДАТКІВ ДЛЯ АКТИВІЗАЦІЇ ПІЗНАВАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ СТУДЕНТІВ В УМОВАХ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ	
<b>Світлана РОЗМАРИЦЯ</b>	87
ГУМАНІЗАЦІЯ УКРАЇНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА ТА СУЧАСНІ ПРОБЛЕМИ ФАХОВОЇ ПЕРЕДВИЩОЇ ОСВІТИ	
<b>Мирослава СОСНОВА</b>	90
ОСОБЛИВОСТІ ПІДГОТОВКИ ПЕДАГОГІВ У ВИЩІЙ ШКОЛІ	
<b>Оксана СТЕПАНЮК</b>	93
ПРОЦЕС СТАНОВЛЕННЯ ТА РОЗВИТКУ СУЧАСНОГО ВЧИТЕЛЯ – ПРОФЕСІОНАЛА	

<b>Любов ТАБОРОВЕЦЬ</b>	<b>96</b>
АСПЕКТИ СИСТЕМНОГО ПІДХОДУ ДО ФОРМУВАННЯ ПРАВИЛЬНОСТІ МОВЛЕННЯ СТУДЕНТІВ – МЕДИКІВ НА ЗАНЯТТЯХ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ	
<b>Наталія ЦИКАЛЮК</b>	<b>100</b>
СИСТЕМНИЙ ПІДХІД ЯК СКЛАДОВА ОСВІТНЬОЇ ІННОВАТИКИ	

## **СЕКЦІЯ 2. МОДЕРНІЗАЦІЯ МОВНО-ЛІТЕРАТУРНОЇ ОСВІТИ РОЗВИТКУ ОСОБИСТОСТІ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОГО ФАХІВЦЯ**

<b>Тетяна БОЙЧУК</b>	<b>102</b>
МОВНОКОМУНІКАТИВНА КОМПЕТЕНТНІСТЬ СТУДЕНТІВ ЯК СКЛАДОВА ЇХНЬОЇ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ	
<b>Мирослава ГЛУЩЕНКО</b>	<b>105</b>
ФОРМУВАННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНИХ ФАХІВЦІВ У КОЛЕДЖІ ШЛЯХОМ ЗАЛУЧЕННЯ СТУДЕНТІВ ДО ТВОРЧОЇ ДІЯЛЬНОСТІ НА ОСНОВІ ІНТЕГРАЦІЇ	
<b>Катерина ГЛЯНЕНКО</b>	<b>109</b>
ЗНАЧЕННЯ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ У ПРОЦЕСІ ПІДГОТОВКИ БАКАЛАВРІВ СПЕЦІАЛЬНОСТІ «СЕРЕДНЯ ОСВІТА»	
<b>Леся ЗЛАТІВ</b>	<b>111</b>
ЕФЕКТИВНІ ФОРМИ ТА МЕТОДИ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ З УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ЗА ПРОФСПРЯМУВАННЯМ У ВЗО	
<b>Тетяна КОВАЛЬ</b>	<b>117</b>
ШЛЯХИ ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНО-КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ ФАХІВЦЯ ГАЛУЗІ ХАРЧОВОЇ ПРОМИСЛОВОСТІ	
<b>Олена ЛЕБІДЬ</b>	<b>120</b>
РОЛЬ ВИВЧЕННЯ УКРАЇНСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРИ У ФОРМУВАННІ УСПІШНОЇ ОСОБИСТОСТІ МАЙБУТНЬОГО ФАХІВЦЯ	
<b>Олена ЛЕВШУНОВА</b>	<b>124</b>
ЕФЕКТИВНІСТЬ ЗАСТОСУВАННЯ ІНТЕЛЕКТ-КАРТ НА ЗАНЯТТЯХ МОВНО-ЛІТЕРАТУРНОЇ ОСВІТИ ПРИ ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНІХ ПЕДАГОГІ	
<b>Ольга ЛІТВІНЮК</b>	<b>127</b>
ФОРМУВАННЯ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ ЯК ОСНОВА ПІДГОТОВКИ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОГО ФАХІВЦЯ З ТУРИЗМУ	

<b>Світлана МЕЛЬНИЧЕНКО</b>	<b>129</b>
ТРАНСФОРМУВАННЯ ОСВІТНЬОЇ ДІЯЛЬНОСТІ НА ЗАНЯТТЯХ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ТА ЛІТЕРАТУРИ ВІДПОВІДНО ДО ВИМОГ ТА ВИКЛИКІВ СУЧАСНОСТІ	
<b>Віта МИЛАЦЬКА</b>	<b>133</b>
КЕЙС ІНТЕРАКТИВНИХ МЕТОДІВ НАВЧАННЯ НА УРОКАХ УКРАЇНСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРИ: ОСОБЛИВОСТІ, ПОРАДИ, УСПІШНІ ПРИКЛАДИ	
<b>Лариса МІЩИРІКОВА</b>	<b>136</b>
СУЧАСНА МОВНО-ЛІТЕРАТУРНА ОСВІТА У ФОРМУВАННІ ОСОБИСТОСТІ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОГО ФАХІВЦЯ	
<b>Світлана ПОДОЛЮК</b>	<b>139</b>
МЕТОДИКА НАВЧАННЯ СТОРІТЕЛІНГУ В КОНТЕКСТІ НУШ	
<b>Анна САНОЯН</b>	<b>142</b>
ШЛЯХИ ФОРМУВАННЯ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ФАХОВИХ МОЛОДШИХ БАКАЛАВРІВ НА ЗАНЯТТЯХ З УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ В УМОВАХ СУЧАСНИХ ВИКЛИКІВ	
<b>Ольга СИТОР</b>	<b>146</b>
ВИКОРИСТАННЯ ЕЛЕМЕНТІВ МУЗЕЙНОЇ ПЕДАГОГІКИ НА ЗАНЯТТЯХ УКРАЇНСЬКОЇ СЛОВЕСНОСТІ	
<b>Людмила СМАРЧЕВСЬКА</b>	<b>150</b>
ФОРМУВАННЯ МОВНО-ЛІТЕРАТУРНОГО ОСВІТНЬОГО СЕРЕДОВИЩА В УМОВАХ ІНФОРМАЦІЙНО-ТЕХНОЛОГІЧНОЇ ІНТЕГРАЦІЇ	
<b>Наталія СТОЛЯР</b>	<b>154</b>
ЗНАЧЕННЯ ВИВЧЕННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ У ФОРМУВАННІ УСПІШНОЇ ОСОБИСТОСТІ МАЙБУТНЬОГО ФАХІВЦЯ	
<b>Наталія ШКРЕБЕЦЬ</b>	<b>156</b>
ВИКОРИСТАННЯ ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ НА УРОКАХ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ТА ЛІТЕРАТУРИ ЯК ЧИННИК РОЗВИТКУ ОСОБИСТОСТІ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОГО ФАХІВЦЯ	
<b>Володимир ШУМЛЯНСЬКИЙ, Надія ШУМЛЯНСЬКА</b>	<b>159</b>
ВПЛИВ ГУМАНІТАРНОЇ СКЛАДОВОЇ ОСВІТИ В ПРОЦЕСІ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ ТЕХНІЧНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ	
<b>Василь ЯВТУШЕНКО, Наталія ЯВТУШЕНКО</b>	<b>162</b>
КОНЦЕПТУАЛЬНА МОДЕЛЬ НАВЧАННЯ НА ЗАСАДАХ ПРИНЦИПІВ МОДЕРНІЗАЦІЇ МОВНО-ЛІТЕРАТУРНОЇ ОСВІТИ	

**СЕКЦІЯ 3. АКТУАЛЬНІ ТЕНДЕНЦІЇ СУЧАСНОЇ  
ФІЛОЛОГІЧНОЇ НАУКИ В КОНТЕКСТІ РОЗВИТКУ  
НАЦІОНАЛЬНОЇ СВІДОМОСТІ**

<b>Тамара БАБІЙЧУК</b> ПАТРІОТИЧНЕ ВИХОВАННЯ СТУДЕНТІВ ЯК ПРІОРИТЕТНЕ ЗАВДАННЯ ЗАНЯТЬ З ЛІТЕРАТУРИ РІДНОГО КРАЮ	<b>164</b>
<b>Надія БРЕЗИЦЬКА, Людмила АВДІКОВСЬКА</b> АКТУАЛЬНІ ТЕНДЕНЦІЇ СУЧАСНОЇ ФІЛОЛОГІЧНОЇ НАУКИ В КОНТЕКСТІ РОЗВИТКУ НАЦІОНАЛЬНОЇ САМОСВІДОМОСТІ	<b>168</b>
<b>Катерина ВАСИЛЬЄВА</b> ПОЕТИКА ДУМИ «ІЛЛЕЙКО, З БОГА ТУРЕЙКО» ОЛЕКСИ РІЗНИКІВА	<b>171</b>
<b>Майя ДЗЮБА</b> УКРАЇНСЬКИЙ ЕКОНІМІЧНИЙ ТЕРМІН У МІЖНАРОДНІЙ НАУКОВІЙ КОМУНІКАЦІЇ	<b>174</b>
<b>Олена ЗЕЛІНСЬКА</b> МОВЛЕННЄВА КУЛЬТУРА ЯК ОДИН ІЗ ЧИННИКІВ ФОРМУВАННЯ ЗАГАЛЬНОКУЛЬТУРНИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ	<b>177</b>
<b>Людмила КИЦАК</b> ФОРМУВАННЯ НАЦІОНАЛЬНО СВІДОМОЇ ОСОБИСТОСТІ НА ЗАНЯТТЯХ ФІЛОЛОГІЧНОГО ЦИКЛУ В ЗАКЛАДАХ ФАХОВОЇ ПЕРЕДВИЦОЇ ОСВІТИ	<b>181</b>
<b>Оксана КОВТУН</b> АКТУАЛЬНІ ТЕНДЕНЦІЇ СУЧАСНОЇ ФІЛОЛОГІЧНОЇ НАУКИ В КОНТЕКСТІ РОЗВИТКУ НАЦІОНАЛЬНОЇ СВІДОМОСТІ	<b>183</b>
<b>Валентина ЛОБКО-ЛОБАНОВСЬКА</b> РІДНА МОВА – ЦЕ ЄВРОПЕЙСЬКА ЦІННІСТЬ	<b>187</b>
<b>Тетяна ЛОЗОВСЬКА, Тетяна ШАБАНОВА</b> СИНТАКСИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ПРОФЕСІЙНИХ ТЕКСТІВ НАУКОВОГО ТА ПУБЛІЦИСТИЧНОГО СТИЛІВ СПЕЦІАЛЬНОСТІ «ТЕХНОЛОГІЯ ЛЕГКОЇ ПРОМИСЛОВОСТІ»	<b>190</b>
<b>Ніна ПАВЛЕНКО</b> АКТУАЛЬНІ АСПЕКТИ ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОГО ФАХІВЦЯ – ВИПУСКНИКА КОЛЕДЖУ	<b>193</b>
<b>Ольга САРДИГА</b> МОВНІ ЗАСОБИ ВИРАЖЕННЯ ВІДЛІКУ ЧАСУ В	<b>196</b>



ПОЕТИЧНОМУ ДИСКУРСІ ЛІНИ КОСТЕНКО <b>Соломія УШНЕВИЧ</b>	199
ЛІТЕРАТУРНІ ІННОВАЦІЇ У ФОРМУВАННІ НАЦІОНАЛЬНО-ПАТРІОТИЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ <b>Ангеліна ХОМУЛА</b>	203
ПІДНЕСЕННЯ ПРЕСТИЖУ ЛІТЕРАТУРИ РІДНОГО КРАЮ ЯК ОДИН ІЗ ФАКТОРІВ ФОРМУВАННЯ ПАТРІОТИЧНО НАЛАШТОВАНОЇ ОСОБИСТОСТІ <b>Світлана ЧЕРНІКОВА</b>	206
СПРИЯННЯ ВСЕБІЧНОГО РОЗВИТКУ, ДУХОВНОГО ЗБАГАЧЕННЯ ТА САМОРЕАЛІЗАЦІЇ ОСОБИСТОСТІ В СУЧАСНОМУ СВІТІ СТУДЕНТІВ ФАХОВИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ <b>Наталія ШАТІЛОВА</b>	213
ФОРМУЛИ ВВІЧЛИВОСТІ ЯК СКЛАДНИК МОВНОКОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ СТУДЕНТІВ-ФІЛОЛОГІВ <b>Валентина ЮЩЕНКО, Олена ПОПРУЖНА</b>	216
ВИКОРИСТАННЯ ІНТЕРНЕТ-РЕСУРСІВ У ПРОЦЕСІ ВИВЧЕННЯ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ЗІ СТУДЕНТАМИ ФАХОВИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ	

#### **СЕКЦІЯ №4. ШЛЯХИ ВДОСКОНАЛЕННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ВИКЛАДАЧА В УМОВАХ ЗМІШАНОГО ТА ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ**

<b>Оксана ВІНТОНЯК, Ганна ЗВАРИЧ</b>	220
УДОСКОНАЛЕННЯ МОВЛЕННЄВОГО РОЗВИТКУ СТУДЕНТІВ ЗАКЛАДІВ ФАХОВОЇ ПЕРЕДВИЩОЇ ОСВІТИ <b>Віра ДЕКЕР</b>	224
ШЛЯХИ УДОСКОНАЛЕННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ВИКЛАДАЧА В УМОВАХ ЗМІШАНОГО ТА ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ <b>Антоніна ДУДЧЕНКО</b>	227
РОЛЬ ОБЛАСНОГО МЕТОДИЧНОГО ОБ'ЄДНАННЯ ВИКЛАДАЧІВ УКРАЇНСЬКОЇ ФІЛОЛОГІЇ ЗАКЛАДІВ ФАХОВОЇ ПЕРЕДВИЩОЇ ОСВІТИ В РОЗВИТКУ ПРОФЕСІЙНОГО ПОТЕНЦІАЛУ ПЕДАГОГА	

<b>Тетяна ЖДАНЮК, Вікторія КУЛАКІВСЬКА</b> УДОСКОНАЛЕННЯ МЕТОДИЧНИХ І ТЕХНОЛОГІЧНИХ ФОРМ РОБОТИ НА ЗАНЯТТЯХ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ТА ЛІТЕРАТУРИ В УМОВАХ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ	230
<b>Валентина ІСАКОВА</b> ЗМІШАНЕ НАВЧАННЯ: СУТНІСТЬ І ПЕРЕВАГИ У СУЧАСНИХ УКРАЇНСЬКИХ РЕАЛІЯХ	235
<b>Оксана КИЗИМЕНКО</b> ПОМІЧНИК НАЦІОНАЛЬНО-ПАТРІОТИЧНОГО ВИХОВАННЯ В УМОВАХ ЗМІШАНОГО ТА ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ – БЛОГ, ЮТУБ, СОЦІАЛЬНІ МЕРЕЖІ	239
<b>Ганна КІСВЕЦЬ</b> ФОРМУВАННЯ ЛОГІЧНИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ В ЗАКЛАДАХ ПЕРЕДВИЩОЇ ОСВІТИ	242
<b>Олена КОЗЛОВА</b> BLENDED LEARNING AS A WAY OF FORMING OF THE TEACHER'S PROFESSIONAL COMPETENCE	245
<b>Марина КОНСТАНТИНОВА</b> СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ ТА АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ВИКОРИСТАННЯ ЦИФРОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ НА ЗАНЯТТЯХ З УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ТА ЛІТЕРАТУРИ	247
<b>Оксана КУХОЦЬКА</b> ШЛЯХИ ВДОСКОНАЛЕННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ВИКЛАДАЧА УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ТА ЛІТЕРАТУРИ В УМОВАХ ЗМІШАНОГО ТА ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ	249
<b>Ольга ЛЕОНОВА</b> ДИСТАНЦІЙНЕ НАВЧАННЯ ЯК ОДНА ІЗ ФОРМ ОРГАНІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ В КОЛЕДЖІ	252
<b>Людмила МИХИДА, Тетяна ЛІПСЬКА</b> ІНТЕРАКТИВНІ МЕТОДИ ВИКЛАДАННЯ УКРАЇНСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРИ В УМОВАХ ЗМІШАНОГО ТА ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ	256
<b>Людмила НАЗАРЕНКО</b> ПРОФЕСІЙНІ ЯКОСТІ ВИКЛАДАЧА ЯК ОСНОВА ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ	259
<b>Олена ПЄХОТА</b> ФОРМУВАННЯ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ ВИКЛАДАЧА В УМОВАХ ЗМІШАНОГО ТА ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ У ЗАКЛАДАХ ФАХОВОЇ ПЕРЕДВИЩОЇ ОСВІТИ	262

<b>Ірина ПУНДИК</b>	<b>267</b>
ВПРОВАДЖЕННЯ МЕТОДИКИ КОНТРОЛЮ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ ЗА ДОПОМОГОЮ СУЧАСНИХ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ В УМОВАХ ДИСТАНЦІЙНОГО ТА ЗМІШАНОГО НАВЧАННЯ	
<b>Мирослава СОРОКА</b>	<b>271</b>
ПРОФЕСІЙНА КОМПЕТЕНТНІСТЬ СУЧАСНОГО ВИКЛАДАЧА-СЛОВЕСНИКА ЯК СКЛАДОВА ЙОГО ПЕДАГОГІЧНОЇ МАЙСТЕРНОСТІ	
<b>Валентина СОСНОВА, Оксана КУЦЕВОЛ</b>	<b>275</b>
ЗАСТОСУВАННЯ ІНТЕРАТИВНИХ МЕТОДІВ НАВЧАННЯ НА ЗАНЯТТЯХ «УКРАЇНСЬКА МОВА (ЗА ПРОФЕСІЙНИМ СПРЯМУВАННЯМ)» ПІД ЧАС ПІДГОТОВКИ СТУДЕНТІВ-МЕДИКІВ	
<b>Ольга СТРИЖАКОВСЬКА, Людмила УКРАЇНЕЦЬ</b>	<b>278</b>
ПСИХОЛОГІЧНА КОМПЕТЕНТНІСТЬ ПЕДАГОГА ЯК СКЛАДОВА ПРОФЕСІЙНО-ОСОБИСТІСНОГО САМОРОЗВИТКУ	
<b>Тетяна ТАРГОНІЙ</b>	<b>281</b>
ЦИФРОВА КОМПЕТЕНТНІСТЬ ЯК ОДНА ІЗ ПРОФЕСІЙНО ЗНАЧУЩИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ СУЧАСНОГО ПЕДАГОГА	
<b>Людмила ТКАЧУК</b>	<b>283</b>
ЗАСТОСУВАННЯ ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У СУЧАСНОМУ ОСВІТНЬОМУ ПРОСТОРИ	
<b>Неля ШЕРУДА</b>	<b>287</b>
ІНТЕРАКТИВНІ МЕТОДИ НАВЧАННЯ ПРИ ВИКЛАДАННІ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ТА ЛІТЕРАТУРИ	
<b>Тамара ЯКОВЕНКО</b>	<b>293</b>
ПЕДАГОГІЧНА СПІВПРАЦЯ ВИКЛАДАЧА-ФІЛОЛОГА ЗІ СТУДЕНТАМИ В ПРОЦЕСІ ЗМІШАНОГО ТА ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ	

**Олена ЛЕВШУНОВА,**  
спеціаліст вищої категорії, викладач-методист  
ВСП «Сарненський педагогічний фаховий коледж РДГУ»,  
[n.m.olevshunova@ukr.net](mailto:n.m.olevshunova@ukr.net)

## **ЕФЕКТИВНІСТЬ ЗАСТОСУВАННЯ ІНТЕЛЕКТ-КАРТ НА ЗАНЯТТЯХ МОВНО-ЛІТЕРАТУРНОЇ ОСВІТИ ПРИ ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНІХ ПЕДАГОГІВ**

**Анотація.** У статті розглядається техніка застосування інтелект-карт на заняттях мови та літератури при підготовці майбутніх педагогів.

**Ключові слова:** візуалізація інформації, інтелект-карта, Тоні Б'юзен, види інтелект-карт, заняття мовно-літературної освіти.

XXI століття – період стрімкого зростання значущості інноваційних технологій в житті суспільства. За результатами психологічних досліджень встановлено, що 83% інформації людина сприймає зором, 12% – слухом, 5% – іншими рецепторами [5, с.5]. Тому сучасному педагогу вкрай важливо знайти такі методи візуалізації, які б допомагали учням сприймати значні обсяги навчального матеріалу за невеликий проміжок часу. Одним із них є метод візуалізації інформації через застосування інтелект-карт (mind map, майндмеппінг, ментальна карта, інтелект-карта, карта розуму, карта знань, схема мислення, майнд-мепі, мапа думок, мапа розуму). Це поняття вперше ввів у 1970 році Тоні Б'юзен – популярний англійський психолог, лектор з проблем ефективності мислення, автор бестселера «Навчіть себе думати». За його визначенням, «mind mapping» означало «ефективна графічна техніка». Суть побудови інтелект-карти полягає в тому, щоб за допомогою зрозумілих символів, образів, об'єктів, асоціацій, якими мислить людина, наочно зобразити карту знань на обрану тему [2, с.88].

Закономірно, що аспекти методики використання інтелект-карт в освітньому процесі стали об'єктом зацікавлення багатьох сучасних українських та зарубіжних педагогів. Основою теоретичної бази є праці методистів та вчених, таких як: Т.Вакалюк, І.Дичківської, Л.Пироженко, О.Пометун, Т.Позднякової, Г.Сиротенка, Н.Манько, Є.Ткаченка.

Інтелект-карти на заняттях мовно-літературної освіти при підготовці майбутніх педагогів в умовах навчання в педагогічному коледжі можна використовувати на різних етапах уроку: прогнозуванні теми заняття, актуалізації опорних знань, поясненні чи закріпленні нового матеріалу; при виконанні домашніх завдань; у ході роботи,

пов'язаної з організацією проектної діяльності; під час дистанційного навчання.

Досвід роботи показує, що до головних переваг інтелект-карт належать: якісне засвоєння інформації; правильне розміщення пріоритетів – від складного до простішого; проміжні результати: легко контролювати вже вирішені завдання, спостерігати результати та просування до досягнення поставленої мети; можливості доопрацювання візуалізованого матеріалу. Недоліків у інтелект-карт не багато: конфлікт сприйняття – не завжди усім зрозуміла суть того, що прагне донести автор карти розуму; порівняно короткий час «існування» карти; складності застосування термінів, які не завжди можуть бути зрозумілими тим, хто сприймає інформацію.

Існують такі види інтелект-карт: класична – це традиційна нелінійна карта, яка починається з центральної точки і розходить ся в сторони, завдяки чому можна розписувати тези в будь-якому напрямку; концептуальна – варіант карти, що має ієрархію (потрібно починати зі значних ідей і рухатися вниз); складова – дозволяє зібрати окремі карти в одну велику загальну карту. При цьому на кожному етапі обговорюється, що потрібно зробити в першу чергу, а що прибрати.

Інтелект-карти можна створювати не лише за допомогою аркуша паперу, а й використовуючи такі веб-сервіси: [Coogole](#); [BubblUs](#); [MindMup 2](#); [WiseMapping](#). in.

Виготовляючи інтелект-карти, дослухаємося порад Тоні Б'юзена:

1. Важливо розміщувати слова на гілках. Малювання ментальної карти в стилі традиційної схеми повністю заперечує ідеї майндмеппінгу.
2. Писати на кожній лінії тільки одне ключове слово друкованими літерами, розмір, колір і товщина яких ліній залежно від ступеня важливості ключового слова.
3. Довжина лінії повинна дорівнювати довжині слова.
4. Часто використовувати малюнки і символи (для центральної теми малюнок обов'язковий).
5. Прагнути такої організації простору, щоб не залишалось порожнього місця, а гілки не розміщувалися дуже щільно. Для невеликої ментальної карти використовувати аркуш паперу формату А4, для великої теми – А3.
6. Рекомендується розташовувати лист горизонтально: таку карту зручніше читати.

Під час проведення підсумкового заняття з української мови студентам другого курсу педагогічного коледжу пропонується проектна робота «Цікаве мовознавство», на якому кожна група презентує своє бачення інтелект-карти з різних розділів мови (фото 1). При цьому оцінюється не тільки створення карти, а й її захист на зразок: «Наша група бачить розділ мови МОРФОЛОГІЮ як велику яблуно, на якій яблучка – це самостійні частини мови, а на гілках розміщені службові

частини мови, які є провідниками для утворення форм повнозначних слів. Чим багатше наше мовлення, тим більше буде яблук (слів) біля кожного дерева» (фото 2). Або ж, проаналізувавши ментальну карту, студенти мають самостійно встановити ключове слово – назву, довівши свою думку переконливими прикладами (фото 2).

На заняттях з української літератури, як правило, інтелект-карту зручніше створити вдома, оскільки ця робота потребує часу. Презентація карти знань відбувається, коли аналізується текст твору. Так, вивчаючи роман П.Мирного «Хіба ревуть воли...», студентам дається завдання візуалізувати слова літературного критика О.Білецького про твір: «Будинок з багатьма прибудовами і надбудовами» (фото 3). Біографу, який розкриває проблемне питання «У чому трагедія П.Тичини як людини і поета?» на допомогу прийде інтелект-карта «Поетична стежка П.Тичини» (фото 3).

Отже, інтелект-карти – сучасна і дієва форма візуалізації інформації, яка сприяє розкриттю суті проблеми, полегшує сприймання та засвоєння знань та активізує творчі можливості кожного студента. Розвиваючи критичне і креативне мислення майбутніх педагогів, викладач теж потрапляє в ситуацію, за якої вдосконалює свої знання, впроваджуючи новітні технології. Тобто створення ментальної карти – процес взаємозалежний, який сприяє розвитку особистості конкурентоспроможного фахівця. Адже на часі формування особистості майбутнього педагога, який за висловлюванням польського педагога Януша Корчика «...не затискує, а визволяє; не пригнічує, а підносить; не бгає, а формує; не диктує, а навчає; не вимагає, а запитує; це той, хто переживає з дитиною багато натхненних хвилин» [5, с.19].

### Список використаних джерел:

1. Вакалюк Т.А. Можливості використання хмарних технологій в освіті / Т.А.Вакалюк // Актуальні питання сучасної педагогіки. Матеріали міжнародної науково-практичної конференції (м.Острог, 1-2 листопада 2013 року). Херсон: Видавничий дім «Гельветика», 2013. С.97–99.
2. Дичківська І.М. Інноваційні педагогічні технології. Київ: Академвидав, 2004. 352 с.
3. Звичайні форми роботи – новий підхід: розвиваємо ключові компетентності: метод. посібник / К.А.Дмитренко ін. Харків: ВГ Основа, 2019. С.88-96.
4. Пироженко Л.В., Пометун О.І. Сучасний урок. Інтерактивні технології навчання: Наук.-метод. посібн. Київ: Видавництво. А.С.К., 2004. 192 с.
5. Позднякова Т. Візуалізація та структурування інформації за

допомогою ментальних карт на уроках української мови: [науково-методичний посібник] / Т.Позднякова. Рівне: РОІППО, 2018. 50 с.

### Електронні ресурси:

6. Громенко О. Карта розуму. – [Електронний ресурс]. – URL: <https://sites.google.com/site/kartyrozumu/> (Дата звернення 02.11.2022).

7. Приклади інтелектуальних карт [Електронний ресурс] URL: [http://studopedia.ru/18\\_4998\\_prikladi-intelektualnih-kart.html/](http://studopedia.ru/18_4998_prikladi-intelektualnih-kart.html/) (Дата звернення 02.11.2022).

8. Хачатрян С. Карти знань. Розробка уроку [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.kievoit.ippo.kubg.edu.ua/kievoit/2013/37/37.html> (Дата звернення 02.11.2022)



Фото 1



Фото 2

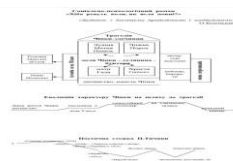


Фото 3

Фото 1., Фото 2. Ментальні карти до підсумкового.

Фото 3. Схеми підсумкового заняття «Цікаве мовознавство» ментальних карт з української літератури.

**Ольга ЛІТВІНЮК,**

спеціаліст вищої категорії, викладач-методист  
ВСП «Тернопільський фаховий коледж ТНТУ»,  
[litvinykolu@i.ua](mailto:litvinykolu@i.ua)

## ФОРМУВАННЯ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ ЯК ОСНОВА ПІДГОТОВКИ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОГО ФАХІВЦЯ З ТУРИЗМУ

**Анотація.** У статті відображено формування компетентностей у сучасних умовах, які є основою розвитку майбутнього конкурентноспроможного фахівця з туризму.

**Ключові слова:** професійні та загальні компетентності, туристична галузь, фахівець

З початком повномасштабної війни в Україні змінилось усе, і це особливо відчули на собі всі жителі країни. Постраждали всі сфери та галузі, в тому числі і сектор туризму, діяльність якого дуже скоротилася.

**НОВИЙ НАУКОВО-ОСВІТНІЙ ПРОСТІР  
З ОГЛЯДУ ПІДВИЩЕННЯ ЯКОСТІ ПІДГОТОВКИ  
ФАХІВЦІВ У ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ТА ФАХОВОЇ  
ПЕРЕДВИЩОЇ ОСВІТИ**

*Матеріали*

*Всеукраїнської науково-практичної конференції з  
міжнародною участю (електронне видання)*



